

Ura se je bila pomaknila, ali dasi je brkljal France že od štirih zjutraj pred pečjo, vendar še zajtrk ni bil gotov. Otrok je zaspal lakote, prašiči so krulili, platno je bilo suho.

„Pa kosila ne bo treba kuhati,“ si je mislil France, „bo še bolje!“ Zakuril je iznova, pristavil vodo za žgance in šel potem kropit platno.

Voda se je bila tako povrela, da je je bilo le malo v loncu, preden se je France vrnil.

„Bo pa malo manj žgancev. Lačen tako nisem! Za njo in fanta bo že dovolj,“ je mrmral.

In odprl je v omari predal in nasul v lonec polno moke, pa šel k prašičem.

„Ali še sedaj ni nič?“ je zagodrnjal, ko se je po dolgem času vrnil in našel lonec tako kot prej.

„Prevrelo še ni,“ je dejal in šel k otroku, ki se je bil v tem zbudil. Ali žganci v loncu so ostali vedno enaki.

„Morda so pa kuhani,“ je mislil, vzal burklje in prinesel lonec iz peči.

„Moj Bog, sama moka! . . .“ je vzkliknil in jel mešati. Ali moka je bila, le moka. Prav na dnu je dobil malenkosten cmok, ki pa mu je tudi še manjkalo vode.

„E, težava je, težava s kuho in brez gospodinje!“ je vzdihnil. „Ljubi moj Bog, daj zopet kmalu tri vogle moji hiši!“

Menjal je s sv. Antonom . . .

Spisal *Ivan Stukelj*.

adilo je dišalo po vsi cerkvi. Skozi okna je lilo popoldansko solnce svoje žarke, ki so se na lestencih iskriili v demantnih ognjenih barvah. V ravnih črtah so njega prameni prodirali in prošinjali sinje kadilne oblačke in prah, ki se je svetlikajoč tresel in sprevajal gorindol. Tajnosten mir je zavladal po božjem svetišču. Nedeljsko popoldansko opravilo je minilo, in ljudstvo se je razšlo.

Ivanova mati pa se je navadno po popoldanski službi božji še dolgo pomudila v cerkvi, saj je tako rada molila za srečo svojcev in svojega doma.

Ivan — bil je tedaj petleten — je tudi rad z njo postal v cerkvi. Kadar pa ni bil z mamico pri litanijah ali krščanskem nauku, tedaj pa je pozneje priletel k nji v cerkev. I seveda, takrat pa jo je tudi prav pridno motil v molitvi.

Splazil se je iz klopi ter tiho po prstih stopal po cerkvi od kota do kota, od stene do stene, pregledoval oltarje in slike. Vse mu je bilo zanimivo, novosti so mu kar rasle pred očmi. Vsako nedeljo je dobil kaj novega, dosedaj mu neznanega. Zdajpazdaj je pritekkel k materi z navadnimi otroškimi vprašanji: „Kaj je to? — Kdo je to? — Zakaj pa je tako narejeno? — Čemu?“

Kmalu se je seznanil z vsemi svetniki na oltarjih, s križevim potom in drugimi slikami po stenah. Kadar je ogledoval križev pot, tedaj se je natihem jezil nad brezsrdnimi Judi. Ko je nekdanj doma dobil v starem molitveniku naslikan križev pot, tedaj je šel od lista do lista in z žrebljem razpikal vse Jude, ki so Kristusa bičali, kronali, tolkli in pribijali na križ — govoreč: „Na, na, čakaj, zdaj ti bom pa jaz pokazal!“

Svetniški kipi pa so se mu zdeli živi, ko jih je opazoval odbližu. V glavnem oltarju je bil sveti Jurij, junak po njegovem okusu: v bliščeči viteški opravi, z vihrajočim plaščem, z bujno perjanico na svetlem šlemu, jahajoč na krasno opremljenem konju, pod katerim se je zvijala grozna zver s perutmi in dolgim repom. V strašno zobato, globoko preklano zmajevo žrelo je sveti vitez pogumno tiščal smrtonosno sulico.

In, ah, le ta čili iskri konj njegov! Nekoč se mu je sanjalo, da mu ga je posodil sam sv. Jurij. Kako je vihral z njim po zraku, sape mu je zmanjkovalo — — pošla mu je — in padel je z njega v brezdanji zrak.

Mati ga je s tal pobrala, krvavečega na nosu — v živih sanjah se je pognal in prekopicnil s postelje.

Obrazi svetnikov so bili nekateri skrivnostnoresni, zatopljeni v molitev, drugi pa veseloprijazni; angelčki pa ljubki in živahni kakor otroci, da bi se kar igral z njimi.

Tam v desnem stranskem oltarju na vsako stran sv. Boštjana sta bila zlasti zanimiva sv. Miklavž in sv. Anton. — Nu, v kateri otroški duši ne živi sv. Miklavž v sijajni škofovski opravi, z mitro na glavi, s škofovsko palico in knjigo v roki, na kateri je naloženo petero jabolok, znak otroškega prijatelja. V nebeškem veličju, kakor nobenega drugega svetnika, ga pre-sanjajo deteta v duhu svoje domišljije vsako leto toli in tolikrat ponoči in podnevi.

Sv. Boštjanu ob desnici pa je stal sv. Anton. Drugi svetniki so bili vsi v zlati, srebrni ali drugi živobarvni obleki, da se je vse lesketalo po njih, ta pa je bil opravljen v dolgo temnorjavo haljo, sam o z ozkim zlatim trakom obrobljeno. Bos je bil, čez glavo pa je imel potegnjeno kapuco. V levici je držal palico z dvema srebrnima zvončkoma — seveda Ivan bi bil najrajši poizkusil, če zvončka tudi zvonita, a ni mogel — v desnici pa je imel razprostrto knjigo, čitajoč iz nje ves zatopljen. Oči so mu bile napol zaklopljene, a Ivanu se je dozdevalo, da jih je zdajpazdaj privzdignil, ga pogledal tja čez knjigo ter mu prijazno namežiknil, kakor imajo navado stari ljudje, hoteč se prikupiti otrokom.

Neko nedeljo pa zapazi pri sv. Antonu nekaj posebnega.

Pri tem oltarju je ponavadi stala visoka podnožnica s tremi stopnicami. Nanjo se splazi do vrha, oči se mu zaiskre. Aj, tu ob nogah sv. Antona za umetnimi cveticami zagleda — prašička, tako ljubko živalco, rjavo in belo pisano, s tako lepo zavitim repkom. Približa se mu z roko, ga prime in glej — dá se dvigniti proč. V roki ga ogleduje od vseh strani, in lice rdi od veselja. Ozre se na mater, če ga vidi, potem pa živalco zopet postavi nazaj.

Da, ta prašiček! Ko bi ga on imel, bi mu napravil iz lesene škatle hlevček, ga redil — — in slednjič imel seveda — „furež“ s svojimi tovariši in tovarišicami.

Čemu neki ga potrebuje sv. Anton? Sv. Jurij ima pač konja, da jaše na njem, a sv. Antonu je prašiček gotovo brezpotreben.

Vprašati mora mater o tem.

In kaj naj mu je rekla, kakor to, da je ta svetnik varuh prašičem; štiti jih pred boleznijo — saj ne bi Ivan razumel, da se je puščavniku v življenju prikazoval sam hudi duh v podobi ščetinarja, hoteč ga izkušati.

Ivanu pa ni mogel iti ta prašiček iz spomina.

Prihodnjo nedeljo je po litanijah zopet priletel k materi v cerkev. Po svoji stari navadi je iznova pregledoval po cerkvi.

Ko pa je bilo čas oditi domov, je mati še pokleknila k desnemu stranskemu oltarju, da tudi tam še malo pomoli.

Povzdigne oči. — — Kaj pa to? —

Tam pri sv. Antonu je namesto prašička gledal izza cvetic Ivanov — konjiček.

Ozre se na Ivana, in takoj ji je bilo jasno, kaj se je zgodilo.

Tam ob prvi klopi se je Ivan s strahom stiskal — za hrbtom pa je tiščal prašička sv. Antona z namenom, da ga odnese domov.

Mati kar plane proti njemu; iztrga mu iz rok prašička. Potem pa dečka prav pošteno okrca po rokah.

„Nesrečni otrok, kaj pa si mislil?“

„Saj — je — sveti — Anton prikimal. Saj sem — ga vprašal —“ je ihtoč govoril Ivan.

Mati pa je snela Ivanovega konja z oltarja — užival je pač malo časa častno mesto ob svetniku — ter zopet postavila prašička sv. Antonu nazaj.

„Ti šembrani — (materina hudovalna beseda) — otrok!“ je godrnjala mati po potu in se jezila. Ako bi se bil Ivan, ki je žalosten nosil svojega konjiča domov, pri teh besedah ozrl, bi videl, kako je materi smeh silil v obličje.

„Ta otroška namisel! Kaj mu še ne buti v glavo!“

A Ivan ni mislil nič hudega.

Namenil se je, da hoče na vsak način svojega konjiča zamenjati s prašičkom sv. Antona.

Zato je pokleknil pred sv. Antona, sklenil ročice, nagnil glavo malo na stran ter začel moliti, milo proseč, zroč svetniku v obraz uprav tako, kakor je videl mater, kadar je molila prav iskreno.

Svetnikov obraz se mu je zdel še prijaznejši nego drugekrati.

In glej, njega prvi pogled je že švignil črez knjigo na Ivana. Potem drugi — tretji — in svetniku so se usta zaokrožila, in ljubezniv nasmeh se mu je zaiskril okolo oči.

Glej, in sedaj mu je — prikimal — da, prav prikimal — s tisto lepo, dolgo brado.

Da, menjava za živinčeti je bila — dognana.

Ves srečen, pa z nekakim strahom — srce mu je kar tolklo — se splazi na vrh podnožnice ter stakne doli prašička in na njega mesto postavi svojega konjiča.

„Glej,“ si misli, „koliko bolj pristoja svetniku konjiček nego prašiček. Kakor sveti Jurij se bo ponašal z njim.“

Ozrl se je na mater. Klečala je in molila pri glavnem oltarju.

A kako hitro se mu je sreča opotekla.

Prepričati se je moral kmalu, da je kupčijska zveza med svetnikom in njim neveljavna.

To mu je zdaj šlo po glavi: „Kaj, če zvedo to drugi ljudje, kako ga bodo imeli za norca! Kaj pa bo, če zve celo gospod župnik o tem?“

Poprosil je mamico, da naj nikomur ne pove. In res je molčala, saj je bil Ivan njen ljubček.

Ko pa je dorastel, je pa sam rad pripovedoval, kako žalostno se je končala njegova kupčija s sv. Antonom.

Solnček.

*Zlati solnček,
zlati solnček,
cvetoličen
kot bonbonček
in trebušat*

*kot balonček
nad gorami
se reži:
„Hi, hi, hi —
Dorica še spi!“*

Zorislav.

